

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobkyně: **V. T.**, zastoupená Mgr. Samuelem Havlíkem, advokátem, sídlem Senovážné náměstí 977/24, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. dubna 2021, č. j. OAM-876/ZA-ZA11-ZA21-2020, o kasační stížnosti žalobkyně proti výrokům I a II rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. prosince 2023, č. j. 2 Az 14/2021-162,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Samuelu Havlíkovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která mu bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně je státní příslušnicí Běloruské republiky. V roce 2018 požádala v České republice o mezinárodní ochranu, kterou žalovaný v návětí uvedeným rozhodnutím neudělil. Toto rozhodnutí následně napadla žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který žalobě vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil. Následně podal žalovaný kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Ten o ní rozhodl rozsudkem ze dne 16. srpna 2023 č. j. 2 Azs 47/2023-19 tak, že rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V novém řízení městský soud vydal v návětí uvedený rozsudek, kterým žalobu žalobkyně zamítl.

[2] Městský soud se v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným ve výše citovaném rozsudku ztotožnil s hodnocením žalovaného a dospěl k závěru, že v případě žalobkyně nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 ani doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu. Městský

soud nepřisvědčil námitce žalobkyně, že žalovaný chybně posoudil hrozící nebezpečí pronásledování v zemi původu. Ztotožnil se s žalovaným, že žalobkyně neprokázala, že by byla v zemi původu politicky aktivní a že by v období, ve kterém v Bělorusku nežije (což činí 25 let), vystupovala kriticky vůči běloruskému režimu. Hrozbu pronásledování není možné dovodit ani z toho, že v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 31. prosince 2020 projevila sympatie lidem demonstrujícím proti Lukašenkovi a uvedla, že pokud by tam byla, šla by též demonstrovat do ulic. Městský soud též přisvědčil žalovanému, že žádost o mezinárodní ochranu sledovala spíše legalizaci pobytu na území České republiky, neboť žalobkyně se v České republice zdržuje přes 20 let a žádost o mezinárodní ochranu podala až po devíti a půl letech, kdy pravomocně skončilo poslední řízení o udělení mezinárodní ochrany a byl jí vydán výjezdní příkaz.

[3] Městský soud dále nepřisvědčil žalobkyni, že v jejím případě existují důvody hodné zvláštního zřetele k udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany s ohledem na její rodinnou situaci. Přisvědčil žalovanému, že žalobkyně je zletilou, plně svéprávnou, zdravou osobou, neodkázanou na péči žádné další osoby a schopnou si zajišťovat své potřeby vlastní prací. V České republice žije se svým manželem, který na ní není finančně závislý. Jejich dvě děti jsou již zletilé (nar. 2003 a 2004) a třetí se blíží věku zletilosti (nar. 2006), a nejsou proto výhradně závislé na bezprostřední péči žalobkyně. Děti navíc v České republice pobývají na základě víz za účelem strpění (dvě z nich již získaly české státní občanství), tudíž nebudou nuceny vycestovat s žalobkyní. Městský soud dále uvedl, že v Bělorusku žijí příbuzní žalobkyně, konkrétně její otec a bratr. Ve shodě s žalovaným městský soud dovodil, že samotné vycestování žalobkyně (které se nepojí se zákazem vstupu na území České republiky) do země jejího původu není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností.

[5] Stěžovatelka uvádí, že žalovaný v minulosti uděloval doplňkovou ochranu občanům Běloruska z důvodu neuspokojivé obecné situace. Poznámává, že bezpečnostní situace v Bělorusku se nezměnila, naopak se spíše zhoršila, proto i v jejím případě by měly být dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany alespoň ve formě doplňkové ochrany naplněny. Existuje též řada rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle kterých se situace v Bělorusku zásadním způsobem nezměnila od doby, kdy žalovaný značné části žadatelů o mezinárodní ochranu z Běloruska uděloval doplňkovou ochranu z důvodu celkové špatné bezpečnostní situace v zemi. Stěžovatelka odkazuje například na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 302/2020 ze dne 29. dubna 2021.

[6] Podle stěžovatelky není nebezpečí jejího pronásledování pro politické názory zcela hypotetické a nepravděpodobné. Nelze přitom vycházet pouze z její politické neaktivity před odjezdem z Běloruska, neboť v této době zde panovaly odlišné poměry. Žalovaný a rovněž městský soud se nedostatečně zabývali tvrzeními stěžovatelky o jejích nynějších politických postojích, přestože vyjádřila zřejmý nesouhlas s běloruským politickým režimem, když projevila zájem účastnit se protestů proti tamnímu režimu. Žalovaný ani městský soud rovněž nezohlednili další specifické okolnosti života stěžovatelky.

pokračování

[7] Stěžovatelka dále uvedla, že měla snahu si v České republice zlegalizovat pobyt. Nemá však platný cestovní doklad a bez toho, aniž by vycestovala zpět do Běloruska, není možné si cestovní doklad obstarat. Městský soud její obtíže bagatelizoval a nezohlednil, že její vycestování do Běloruska může vést k dlouhodobému odloučení od jejích dětí. Poukazuje též na zákon č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace a nařízení vlády č. 200/2022 Sb., o nepřijatelnosti žádostí občanů třetích zemí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech, které podstatným způsobem limitují možnosti žalobkyně opětovně přicestovat do České republiky. Namítá, že legalizace pobytu prostředky zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, je pro ni iluzí a vzdálenou a nedostupnou možností, neboť je limitována celou řadou překážek a nesnází. Pokud jde o rodinné vazby v Bělorusku, těm nepřikládá význam, neboť její otec a bratr mají zásadně jiný pohled na politickou situaci a obává se s nimi komunikovat o podstatných otázkách života a politiky. Celkově je navíc běloruská společnost nepřátelsky naladěná vůči osobám žijícím na Západě. Nemá tedy v Bělorusku vytvořené žádné zázemí, rodinné ani širší společenské.

[8] Nejvyšší správní soud zaslal kasační stížnosti žalovanému, který uvedl, že městský soud i žalovaný se všemi tvrzeními stěžovatelky řádně zabývali. Skutečnost, že stěžovatelka nesympatizuje s prezidentem své země a v případě návratu zvažuje jít na demonstraci, v žádném případě nezakládá důvod pro udělení jakékoli z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný dále uvedl, že se stěžovatelka v kasační stížnosti vyhýbá tomu, aby své současné politické postoje definovala, své námitky formuluje obecně a nerozporuje konkrétní úvahy žalovaného a městského soudu. Žalovaný proto v podrobnostech odkazuje na správní rozhodnutí a napadený rozsudek a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost, případně její odmítnutí pro nepřijatelnost.

[9] Nejvyšší správní soud vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky (k výkladu tohoto pojmu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. dubna 2006 č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. června 2021 č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[10] Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je legalizace pobytu na území České republiky. Podstatou argumentace stěžovatelky je to, že v České republice pobývá dlouhodobě, má zde rodinné vazby a obává se návratu do země původu z důvodu zhoršené bezpečnostní situace.

[11] Pokud jde o tvrzené obavy stěžovatelky z pronásledování, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s městským soudem, že stěžovatelka neprokázala, a ani netvrdila, v čem konkrétně by jí mělo nebezpečí v Bělorusku hrozit. Reálnou hrozbu přitom nelze vyvozovat toliko z toho, že při pohovoru projevila hypotetický zájem účastnit se demonstrací proti Lukašenkově vládě. Městský soud tuto otázku posoudil ve shodě se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (viz cit. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 47/2023-19, body 27–29) a dospěl ke správnému závěru, že projevené obavy stěžovatelky nelze považovat za azylově relevantní důvod.

[12] Na uvedeném hodnocení nic nemění skutečnost, že se Nejvyšší správní soud v dřívějších rozhodnutích (například též v rozsudku ze dne 29. dubna 2021 č. j. 7 Azs 302/2020, na který stěžovatelka poukazuje) vyjádřil, že se bezpečnostní situace v Bělorusku za dlouhou dobu prakticky nezměnila. Neplatí, že stabilně špatná (případně zhoršující se) bezpečnostní situace v zemi původu automaticky zakládá nárok na mezinárodní ochranu všem osobám přicházejícím z této země. Ve vztahu k Bělorusku se Nejvyšší správní soud naopak opakovaně vyslovil, že mezinárodní ochrana občanům Běloruska bez dalšího přiznávána není (viz již cit. rozsudek č. j. 2 Azs 47/2023-19, bod 28, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. ledna 2020 č. j. 7 Azs 168/2019-33, bod 14, ze dne 29. ledna 2020 č. j. 10 Azs 436/2019-28, bod 9 nebo ze dne 25. května 2023 č. j. 9 Azs 57/2023-35, bod 10).

[13] Pokud jde o námitky stěžovatelky týkající se jejího rodinného života, nejlepšího zájmu jejích dětí, absence vazeb na Bělorusko a obtíží spojených s legalizací pobytu v České republice, těmi se městský soud dostatečně zabýval a z jeho odůvodnění je seznatelné, na základě jakých konkrétních úvah dospěl k vysloveným závěrům. Nejvyšší správní soud se shoduje s městským soudem, že samotné vycestování stěžovatelky (které se nepojí se zákazem vstupu na území České republiky) do země jejího původu nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele pro udělení mezinárodní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. března 2004 č. j. 2 Azs 8/2004-55) a nejde o jednání rozporné s mezinárodními závazky České republiky. Lze doplnit, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v nedávném usnesení ze dne 15. února 2024 č. j. 7 Azs 186/2022-48 uzavřel, že doplňkovou ochranu lze udělit toliko v případě, že by žadateli v případě jeho vycestování hrozila vážná újma ve státě jeho původu, nikoli tedy újma týkající se stěžovatelčina soukromého a rodinného života v České republice, vzniklá jen v důsledku stěžovatelčina vycestování z České republiky. Ze stejného důvodu nejsou relevantní ani faktické či právní obtíže spojené s případným návratem stěžovatelky do České republiky.

[14] Nejvyšší správní soud shrnuje, že ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje odpovědi na otázky vznesené v kasační stížnosti. Ze správního a soudního spisu nevyplývá dále nic, co by nasvědčovalo tomu, že v případě stěžovatelky existují důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu dle § 14 či doplňkové ochrany dle § 14a a 14b zákona o azylu. Nebylo zjištěno ani žádné pochybení v napadeném rozsudku městského soudu, natož takové, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu, a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (kromě již citovaného usnesení č. j. 9 As 83/2021-28 viz také usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. března 2021 č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

pokračování

[16] Stěžovatelce byl usnesením městského soudu ze dne 8. června 2021 č. j. 2 Az 14/2021-22 ustanoven zástupcem advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s. ř. s.). Zástupci stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby, a to sepsání doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Odměna za úkon právní služby činí 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Odměna ve svém souhrnu činí 3 400 Kč. Ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se tato částka zvyšuje o 21 % představujících výši této daně na konečných 4 114 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2024

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu